

- Ho. 3 Dr. Karen Horney: Zelfanalyse.
 Ju. 3 C. G. Jung: Psychologie en opvoeding.
 Ju. 4 C. G. Jung: Die Beziehungen zwischen dem ich und dem Unbewussten.
 Kr. I Dr. G. Kraus: (proefschrift) Iets over vorming en vervorming v.d. menselijke persoonlijkheid.
 Mu. 4 Dr. A. Müller: Du sollst ein Segen sein.
 Ro. 17 Dr. P. H. Ronge: Individual Psychologie.
 Ro. 18 Dr. P. H. Ronge: Over de Psych. der Levenstijdperken.
 Sp. 10 Prof. Oskar Spiel: Am Scholtbrett der Erziehung.
 Sa. I Jean Paul Sartre: Het existentialisme is een Humanisme.
 Sh. I Dr. Mandel Sherman: Psychologie v.h. menselijk gedrag.
 To. I Dr. Paul Tournier: Radicale Therapie.
 Wa. 7 Lewis Way Adlers Psychologie.
 4 Jaargangen Internationale Zeitschrift für Individual psych. jaargang 1948-'49-'50-'51.

*

Een nieuw tijdschrift

Aan het begin van dit jaar is bij J. A. Boom en Zoon te Meppel een nieuw tijdschrift verschenen onder de naam: Nederlands Tijdschrift voor Criminologie. De redactie bestaat uit dr. H. Bianchi, mej. dr. B. L. F. Clemens Schröner, mr. A. Goedemans (secretaris), J. R. M. van Ratingen, psych. drs., dr. R. Rijksen en D. Zuithoff, zenuwarts. Het is het eerste tijdschrift, dat zich in Nederland op de criminologie concentreert.

*

* *

MEDEDELINGENBLAD

van de

NEDERLANDSE WERKGEMEENSCHAP VOOR INDIVIDUALPSYCHOLOGIE

*****

Redactie: J. A. Delhez, Oosterbeek; J. Vinkenborg, Bilthoven;
Jan Bom, Den Haag.

Redactieadres: Van Hogendorpstraat 71, Den Haag, Tel. 182195.

*****

Een woord van afscheid

Heden ontvangt U weer het U zo bekende en vertrouwde Mededelingenblad van de Nederlandse Gemeenschap voor Individual Psychologie. Onder het hoofd van het blad vindt U de namen van de redactie en van die namen is er een vervallen en vervangen door een andere naam. Nu ja, denkt U misschien, zo erg belangrijk vind ik dit niet. Maar denkt U er dan wel aan dat die eerste naam, die van mevrouw G. Polak — de Meyer, die bovenaan stond de naam is van de hoofdredactrice — dat deftige woord stond er wel niet bij — maar het hoorde er wel bij. Mevrouw Polak was degene, die het blad, jaar in jaar uit heeft verzorgd. Dat lijkt niets bijzonders, maar ik weet wel beter. Daaraan zat een flink stuk werk vast, dat zonder ophef door mevrouw Polak werd verricht.

Hoe het nu verder zal gaan, moeten we nog afwachten, maar wij allen die meer direct met de samenstelling van het blad te maken hebben gehad, wij kunnen mevrouw Polak niet zo maar met stille trom uit de redactie laten vertrekken. Wij moeten uiting geven aan onze gevoelens van bewondering en dankbaarheid voor de wijze, waarop zij deze taak heeft opgevat en uitgevoerd.

Op den duur werd het werk haar te veel en heeft zij moeten besluiten dit neer te leggen. Het spijt ons erg, dat zij dit besluit heeft moeten nemen. Daarom willen wij hier de naam van mevrouw G. Polak — de Meyer eens extra naar voren halen en er op wijzen, dat zij haar werk

verricht heeft volgens het gezegde van Adler: „Kinder macht's etwas und macht's es gut“.

J.A.D.

*
* *

Problemen van de rijpere jeugd

Verslag van de bijeenkomst op 20 december 1958.

„Iets over de hedendaagse problemen van de rijpere jeugd“ was het onderwerp waarover mevrouw van Emde des middags sprak. Een veelomvattend onderwerp.

Wanneer we over rijpere jeugd spreken, bedoelen we de leeftijd van ca 16 – 25 jaar. Liggen de hedendaagse problemen anders dan vroeger? Iedere tijd heeft zijn eigen normen. Een belangrijke rol speelt de plaats: jeugd op het platteland of in de stad. Zo ook de verschillende lagen en standen in de maatschappij, arbeiders, milieu en intellectueel milieu. Wat is er dan anders dan vroeger? De vroegrijpheid heeft een groter accent! Uiterlijk is dit reeds in de kleding zichtbaar en in de houding.

We moeten de problemen benaderen vanuit het kind en de volwassene. We zien dan een botsing van meningen. Het zelfstandig denken, de andere wijze van leven in economisch opzicht, het breken met tradities, het zijn problemen van deze tijd, evenals de moeilijkheden op het sexuele vlak.

De ouderen spreken over „de ongrijpbare jeugd“, waarmee men dus de Halbstarcken of nozems bedoelt. Doch dit is geen nieuw verschijnsel. Zou bv. het tijdperk waarin we leven de angst vergroten? Onzekerheid bestond vroeger ook. Belangrijk is in dit verband de tegenwoordige publiciteit.

Vereenzaming is een groot probleem bij de rijpere jeugd. We zien baldadigheid en verveling bij hen, maar hebben de ouderen dat ook niet? Het is in het gezin zo belangrijk hoe de ouders zijn. Zij kiezen vaak de weg van de minste weerstand. Hoe reageren de jongeren daarop? Zij willen opvallend zijn in de groep, plezier maken is een algemeen streven. Er is een innerlijke leegte. De rijpere jeugd maakt het middel (plezier maken) tot doel van zijn leven. Zij komen tot extreme uitingen wanneer zij niet tot ontplooiing van het scheppend vermogen in staat zijn: eisen vrijheid, maar kunnen deze niet *gebruiken*.

Kleinzoon van Freud voor de rechter

„U hebt niet het temperament om te chaufferen. Ik raad U aan naar een psychiater te gaan“.

Deze woorden sprak, naar „Het Vaderland“ onlangs meldde een Britse rechter tot een 22-jarige kunstenaar, die zich voor de dertiende maal voor een verkeersongeluk moest verantwoorden en nu tot een boete van vijf pond werd veroordeeld. De beklagde die, aldus het blad, een glimlach niet kon bedwingen, was Lucien Freud, een kleinzoon van de „vader van de psycho-analyse.“

*

Sprokkelhout

Oosterse gezegden uit: „Morgen bloeien de Abrikozen“ van Bertus Aafjes.

- . . . Het pad tussen de hemel en de hel is smaller dan een haar.
- . . . Je kunt niet klappen met één hand.
- . . . Wie de dood gezien heeft, is blij met koorts.
- . . . Vraag een muilezel wie zijn vader is en hij antwoordt: „Mijn oom van moederszijde is een paard“!
- . . . Wie huilt er voor mij? Alleen mijn eigen oog. Wie krabt er voor mij? Alleen mijn eigen nagel.

AANWINSTEN VAN ONZE BIBLIOTHEEK.

Boeken uit de nalatenschap van mevrouw Spruitenburg.

ar. 3 J. L. Arndt: Zelf Dramatisering .

ar. 4 J. L. Arndt: Psychoanalyse en Zelf Inzicht.

Be. 3 Prof. Dr. J. H. v. d. Berg: Psychologie v.h. ziekbed.

Ca. 3 Prof. Dr. E. A. D. E. Carp: Suggestie.

Ca. 4 Prof. Dr. E. A. D. E. Carp: De Analytisch Psychologische behandelingsmethode volgens Jung.

Fr. 4 Anna Freud: De Psycho-Analytische behandeling v. kinderen.

Fr. 5 Viktor E. Frankl: Ein Psycholog erlebt das K.Z. (Konzentrationslager).

Zo zien we dus dat van de neurotische patiënten die met een psychoanalytische of eclecticische psychotherapie worden behandeld, ongeveer twee van de drie beter worden. Maar ook van neurotici die door hun huisarts op niet-psychotherapeutische wijze behandeld of enkel en alleen maar naar een ziekenhuis gestuurd worden, vertonen twee van de drie gevallen duidelijk herstel. Het is moeilijk om deze resultaten zo uit te leggen dat ze enige steun zouden geven aan de hypothese als zou de psychotherapie een gunstige uitwerking hebben. Dit zijn de harde feiten; natuurlijk is het gemakkelijk om de betekenis ervan te overschatten en de gevolgtrekking te maken dat psychotherapie helemaal niets tot stand brengt. Het is even gemakkelijk — en even onjuist — om ze helemaal opzij te schuiven en te zeggen dat de hier geciteerde gegevens te weinig exact zijn om serieus genomen te kunnen worden. Natuurlijk zijn de gegevens weinig exact, maar het is het enige feitenmateriaal dat we hebben; wanneer we zoeken naar een rechtvaardiging van de moderne psychotherapeutische methoden, moeten we naar deze gegevens kijken en wanneer we dat doen is de conclusie onontkoombaar — niet dat hieruit blijkt dat de psychotherapie waardeloos is, maar wel dat men op deze manier bepaald niet kan bewijzen dat de toepassing ervan enige positieve gevolgen heeft."

*
* *

Mededelingen van het bestuur

Mevrouw I. M. Klompe — Gassée moest wegens tijdgebrek, haar medewerking aan het secretariaat opgeven. Wij danken haar hierbij hartelijk voor de jarenlange prettige samenwerking.

ADRESWIJZIGING

Mej. Zr. W. A. van Wijk is verhuisd naar Rembrandtlaan 6, Bilthoven.

*

Wanneer men tot de oplossing van vele problemen wil komen, zal dit zonder twijfel langs de weg van de werkelijke coöperatie moeten gaan, zowel in het gezin als in het werk.

D.v.d.N.

*
* *

Heeft toepassing psychotherapie positieve gevolgen?

In de Aula—reeks van de uitgeverij Het Spectrum is onlangs een pocketboekje verschenen van de Londense psychiater H. J. Eysenck onder de titel: Gebruik en misbruik van de psychologie.

Wij hebben het boekje ter bespreking aan de Amsterdamse zenuwarts J. Foudraine gegeven. Wij zien zijn beoordeling met belangstelling tegemoet.

Hierop vooruitlopend willen wij wijzen op een hoofdstuk in dit boek over de resultaten der psychotherapie. De schrijver toont zich niet bijster enthousiast over de hiermede behaalde resultaten. Wij laten hier enige passages uit dit hoofdstuk volgen, omdat zij dunkt ons kenmerkend zijn voor de weerstanden, die in vakkringen nog steeds tegen het psychotherapeutische werk bestaan:

„De veelvuldigheid waarmee in de tegenwoordige tijd geestelijke stoornissen voorkomen, is beangstigend. Er zijn maar weinig mensen die de consequenties van deze toestand ten volle beseffen. Ongeveer de helft van alle ziekenhuisbedden in Engeland en Amerika wordt bezet door patiënten die aan geestelijke stoornissen lijden.

Ongeveer een vierde deel (sommigen schatten zelfs de helft) van de mensen die voor schijnbaar lichamelijke kwalen naar hun huisarts gaan, blijkt volledig of voornamelijk geestelijk ziek te zijn. Het is dan ook geen wonder dat het probleem van de genezing en verlichting van deze stoornissen een vooraanstaande plaats inneemt in de moderne medische praktijk.

Sommige methoden zijn weliswaar tot op zekere hoogte doeltreffend, maar kunnen onmogelijk worden toegepast in een moderne democratische samenleving. Zo heeft men bijvoorbeeld geconstateerd dat neurotici, wanneer zij in een concentratiekamp worden gebracht, hun symptomen meestal verliezen. De directe angst voor de dood verdrijft de angsten en de hysterische afweermecanismen van de neuroticus.

Zeker is, dat het hier om een uitermate belangrijk probleem gaat. Velen zijn geneigd deze zaken vanuit de verkeerde hoek te bekijken. Ze hebben de neiging neurotische mensen te beschouwen als een groep die op de een of andere manier duidelijk kwalitatief van henzelf verschilt, zoals bijvoorbeeld mensen met gebroken armen of met kanker kwalitatief verschillend zijn van mensen die wat dit betreft gezond zijn.

Kan de psychotherapie iets doen om het lijden dat veroorzaakt wordt door verschillende vormen van neurotische stoornissen, te verlichten? Men kan de psychotherapie definiëren als een systematische en doorgevoerde „verkenning“ met verbale middelen, van hetgeen zich in het geestelijk leven van de neurotische patiënt afspeelt, met het doel hem te helpen een grotere persoonlijke en sociale harmonie te bereiken. De twee voornaamste vormen van psychotherapie zijn: de Freudiaanse ofwel psychoanalytische, en de min of meer „eclectische“ methoden die worden gebruikt door niet-analytische psychiaters.

Zij die een eclecticisch gebruik maken van de verschillende behandelingsmethoden, melden dat ongeveer twee van de drie patiënten herstel of verbetering vertonen. Zij die psychoanalyse toepassen, maken slechts in ongeveer de helft van hun gevallen melding van verbetering of herstel; dit is ten dele een gevolg van het feit dat veel patiënten die een psychoanalytische behandeling ondergaan, deze voortijdig afbreken en dus bij de mislukkingen meetellen.

Deze cijfers lijken veelbelovend; de neuroticus die zich laat behandelen schijnt zeker een goede kans op herstel te hebben.

Er is echter één moeilijkheid die ons verhindert deze getallen te aanvaarden als een bewijs voor het succes der psychotherapie. Methodisch maken al deze onderzoeken de aloude denkfout van het *post hoc ergo propter hoc*: de verbetering volgt op de behandeling en is dus een gevolg van de behandeling. Dit standpunt is stellig, althans ten dele, onjuist. Zeer vaak ziet men bij neurotische stoornissen een spontaan herstel, dat zonder invloed van buiten optreedt. Elke verpleeginrichting met een lange wachtlijst heeft de ervaring dat neurotici die gedwongen zijn zes maanden of langer op een behandeling te wachten, aan het eind van deze periode een brief schrijven om te laten weten dat ze geen behandeling meer nodig hebben, omdat ze ook zonder deze inmiddels voldoende hersteld zijn.

Wat we dus kennelijk nodig hebben, zijn gegevens uit een controle-groep, dat wil zeggen van een groep patiënten die niet zijn behandeld met een psychotherapie, maar die overigens geheel van gelijke samenstelling is als de groep neurotici die wel werd behandeld.

Een basisschatting waarover we de beschikking hebben, wordt verkregen uit 500 aanvragen voor invaliditeitsverklaringen op grond van neurotische stoornissen, die door artsen in geheel Amerika in behandeling genomen zijn. Deze gevallen werden ontleend aan de administratie van een levensverzekeringsmaatschappij en alle betrokken personen waren minstens drie maanden lang aan een neurose lijdende geweest voordat de aanvragen werden ingediend. Men kan deze gevallen stellig ernstig noemen, omdat ze gedurende deze drie maanden tot algehele arbeidsongeschiktheid hadden geleid, waardoor de betrokkenen gedurende ten minste deze tijd niet in staat waren geweest enige betaalde werkzaamheden te verrichten. Deze patiënten hadden regelmatig contact met hun huisarts gehad en waren door hem behandeld met kalmerende of versterkende middelen, suggestie en geruststelling, maar er was geen psychotherapie toegepast.

Al deze gevallen werden gedurende vijf of meer jaren bestudeerd, vaak zelfs gedurende tien jaar na het intreden van de invaliditeit. Voor de beoordeling van het herstel werden de volgende maatstaven aangelegd, die veel duidelijker omschreven en minstens even streng zijn als die, welke door de meeste psychiaters en psychoanalytici in hun praktijk worden aangehouden:

1. terugkeer naar het werk en het vermogen zich economisch gedurende minstens vijf jaar te kunnen handhaven;
2. geen melding van voortgezette grote of geringe moeilijkheden;
3. het tot stand brengen van een geslaagde sociale aanpassing.

Wanneer men deze maatstaven aanhield vond men dat 72 % van de patiënten na twee jaar genezen was. Gedurende de daaropvolgende jaren herstelden respectievelijk nog 10,5 % en 4 %, zodat in totaal 90 % na 5 jaar genezing gevonden had.

Wanneer we een tijdvak van twee jaar aanhouden als het meest geschikte voor het maken van vergelijkingen, vinden we dus dat ook in deze groep weer twee van de drie neurotici beter worden, zonder dat een psychotherapie wordt toegepast.